

Voorwoord van het College

Graag bieden wij u ons jaarverslag 2015 aan.

2015 was een bewogen jaar. Het valt niet meer te ontkennen dat er drastische veranderingen in het medialandschap hebben plaatsgevonden. Er wordt steeds minder op de traditionele manier televisie gekeken; steeds meer kijkers gebruiken internet en mobiel om te kijken wat ze willen, wanneer zij dat willen. Aanbieders werken steeds meer samen of fuseren en richten zich steeds vaker op meerdere kanalen. Nieuwe mediapartijen schieten als paddenstoelen uit de grond. En nieuwe wetgeving zal voor nog meer veranderingen zorgen.

Ook te midden van die veranderingen moeten kijkers en luisteraars kunnen blijven rekenen op onafhankelijke berichtgeving. Op informatie die niet is gekleurd door politieke of commerciële belangen.

De legitimiteit van de publieke omroep staat of valt bij onafhankelijkheid en non-commercialiteit. Als onafhankelijk toezichthouder bewaakt het Commissariaat voor de Media een gelijk speelveld voor de media.

Wij zijn er niet alleen voor landelijke omroepen, maar ook voor regionale en lokale omroepen. Lokaal en regionaal worden steeds belangrijker: daar worden immers steeds meer belangrijke, politieke beslissingen genomen. We beschermen en houden ook toezicht op de commerciële media-instellingen, die bij gebrek aan publieke financiering juist zijn aangewezen op samenwerking met commerciële partijen.

Kernwaarden

Eerlijke concurrentie garandeert dat uiteenlopende media verschillende geluiden kunnen laten horen. Daardoor kunnen kijkers hun keuzes eerlijk maken, of het nu om commercie of politiek gaat. Behalve voor de kernwaarde onafhankelijkheid van de media in ons land staan wij daarom ook voor de pluriformiteit en de toegankelijkheid van media. Daarnaast moeten omroepen aan een aantal basisprincipes voldoen om goed te kunnen functioneren: ze moeten transparant, rechtmatig en integer functioneren.

Als toezichthouder moeten wij ook onszelf blijven ontwikkelen, om zo goed mogelijk op de veranderingen om ons heen in te kunnen spelen. Wij investeren daarom in de kennis van onze medewerkers en scherpen onze manier van toezichthouden voortdurend aan. Wij realiseren ons wat de markt van ons vraagt – en wat wij van de sector vragen.

Het veranderende medialandschap vereist een ander soort toezichthouder, die scherp en transparant is. De dialoog aangaat en een reflectief agenderende functie vervult richting politiek. Een toezichthouder die niet alleen direct toezicht houdt maar vanuit de grondbeginselen van de wet mediapartijen stimuleert om eigen verantwoordelijkheid te nemen.

Prioriteiten 2015

Wij spelen zoveel mogelijk in op de ontwikkelingen in de markt en bepalen jaarlijks waaraan wij in ons toezicht prioriteit geven. In 2015 waren dat onafhankelijkheid en transparantie.

Wij zijn zelf zo transparant mogelijk en zetten de luiken open. Contact met de omroepen is daarbij

essentieel. Bij het ontwikkelen van nieuwe beleidsregels raadplegen wij regelmatig de media-instellingen om tot effectieve en werkbare regelgeving te komen. Wij hebben in 2015 een voorstel voor nieuwe beleidsregels op het gebied van toegestane nevenactiviteiten voorgelegd. Na gesprekken met alle raden van toezicht van de publieke omroepen werd bovendien de corporate governance nota vastgesteld. Daarnaast gaven wij uitleg over de grenzen van de Mediawet, bij publiek-private samenwerking en productplacement en over de nieuwe Beleidsregel nevenactiviteiten.

De verantwoordelijkheid voor het naleven van de wet ligt bij de marktpartijen zelf. Omroepen lijken zich de regels steeds beter eigen te maken en ze daadwerkelijk te internaliseren. We merken bijvoorbeeld dat omroepen steeds vaker elkáár uitleggen wat wel en niet is toegestaan. Het blijkt ook uit ons financiële toezicht; in het jaarverslag kunt u lezen dat omroepen beter naar onze aanwijzingen luisteren en hun cijfers daarop aanpassen.

Wij houden toezicht op maat. Als media-instellingen aantonen dat ze zelf verantwoordelijkheid nemen, kunnen wij een stapje terug doen. We voeren ook gesprekken. Al dan niet met opgetrokken wenkbrauwen. Op die manier losten we ook in 2015 een aantal lastige dossiers op zonder boete. Wij zijn zacht als het kan. Maar hard als het moet.

Beschermen en vooruitkijken

Wij bieden bescherming aan partijen die dat nodig hebben. In 2016 is dat een belangrijk toezichtthema voor het Commissariaat. Daarnaast kijken we vooruit. Onder meer met de Mediamonitor, naar de gevolgen van verdere digitalisering en andere ontwikkelingen in de markt. Niet alleen in Nederland, maar ook in Europa en de rest van de wereld. En we spelen daar met ons toezicht zo goed mogelijk op in.

Het Commissariaat vindt het van groot belang om ook betrokken te zijn op Europees niveau. Vanuit onze rol als voorzitter van het Europese toezichtorgaan ERGA kunnen wij invloed uitoefenen en helpen om de Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten, die dit jaar wordt aangepast, beter en toekomstbestendiger te maken. Iets wat goed is voor Nederland en heel Europa.

In onze toezichtpraktijk zullen wij ons in 2016 met name richten op publiek-private samenwerking, sponsoring en corporate governance van de omroepen. Kwetsbaarheid voor beïnvloeding blijft bestaan, al zijn media zich er wel steeds meer van bewust waarvoor zij staan – onafhankelijke nieuwsvoorziening, in kritische berichtgeving, bij mooie programma's en documentaires.

In Nederland is onafhankelijkheid een belangrijk uitgangspunt. Maar in andere Europese landen is dat niet altijd het geval. De recente ontwikkelingen in Polen laten bijvoorbeeld zien dat onafhankelijkheid niet overal vanzelfsprekend meer is. Wat nu sluipenderwijs geaccepteerd lijkt te worden, was dat tien jaar geleden in veel gevallen niet. Op die onafhankelijkheid van media blijven wij scherp toetsen, onafhankelijk van politiek en commercie. Binnen Nederland en binnen Europa.

Madeleine de Cock Buning
Eric Eljon
Jan Buné